

Notat

Til Kulturordførerne

19. februar 2014

Center for Tegnsprogs opgaver og kompetencer

Problemstilling

Kulturordførerne efterspurgte på møde den 28. januar i Kulturministeriet et notat om Center for Tegnsprogs opgaver og kompetencer til brug for de videre drøftelser om L 61 – varetagelse af tegnsprog. I nærværende notat redegøres for disse forhold.

Center for Tegnsprog

Center for Tegnsprog (CT) er en del af Professionshøjskolen UCC under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser og er reguleret i Lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser (LBK nr. 215, 2013).

CT har historisk set være den drivende kraft i den sprogvidenskabelige beskrivelse af dansk tegnsprog samt i udvikling og formidling af viden om visuel tegnkommunikation i Danmark. Siden oprettelsen i 1973 har CT været det eneste sted, hvor ny viden om tegnsprog, tegnstøttet kommunikation, taktilt tegnsprog og døvblindeblyvnes kommunikationsformer kontinuerligt er blevet samlet og udviklet. Af øvrige vidensressourcer kan nævnes professor Elisabeth Engberg Pedersens tidligere forskning på Københavns universitet og et igangværende ph.d.-studie på Århus universitet.

CT i København har 14 ansatte. Heraf er de fem døve med tegnsprog som modersmål og af de resterende ni er de seks uddannet tegnsprogstolke suppleret med varierende universitets- eller mastergrader. Størsteparten af CTs medarbejdere er således enten døve tolkebrugere eller professionelle tegnsprogstolke. Hertil kommer ca. 140 studerende på professionsbacheloruddannelsen i dansk tegnsprog og tolkning. Der er således mere end 150 personer, der dagligt arbejder med dansk tegnsprog på forskellige niveauer.

CT er aktiv deltager i et nordisk og et europæisk netværk om forskningen i tegnsprog.

CT har to hovedopgaver:

- Udbud af professionsbacheloruddannelsen i tegnsprog og tolkning
- Videncenter for tegnsprog og visuel kommunikation

Uddannelsen i tegnsprog og tolkning

Tolkeuddannelsen er en 3½-årig professionsbachelor. UCC er eneste udbyder af tegnsprogstolkeuddannelsen i Danmark og gennemfører uddannelsen i både København og Aarhus.

Uddannelsen til tegnsprogstolk er et af resultaterne af det forsknings- og udviklingsarbejde som CT påbegyndte i 1973. Samspelet mellem uddannelse og udviklingsarbejde har således gennem alle årene været meget tæt, og en del af undervisningen på tegnsprogstolkeuddannelsen er et produkt af udviklingsprojekter udført på CT.

Undervisningen bygger på den nyeste viden, og de studerende undervises af de samme personer, som står for stort set al udvikling og forskning på området i Danmark. Person-sammenfaldet mellem medarbejdere beskæftiget med forskning og udvikling og undervi-

sere på tolkeuddannelsen sikrer en løbende transmission af viden internt på uddannelsen i en række fag. Side 2

Videncenteret ved Center for Tegnsprog

Professionshøjskoler er forpligtet til at udvikle efter- og videreuddannelser, udføre udviklingsarbejde og varetage videncenterfunktioner (LBK nr. 215, 2013, kap. 2, § 5). CT har et samarbejde med udviklings- og forskningsafdelingen på UCC, men har derudover egen videncenterfunktion. Centerfunktionen har historisk varetaget en række forskellige udviklings- og forskningsopgaver, der typisk har været organiseret og finansieret som projekter. Centerdelen har dels fungeret som nationalt institut dels i sammenhæng med tolkeuddannelsen udviklet praksisnære løsninger i form af bl.a. undervisningsmaterialer.

Siden 2012 har videncenteret repræsenteret Danmark i det nordiske tegnsprogsnetværk under Nordisk sprogkoordination.

Videncenterets medarbejdere deltager i og bidrager til det internationale udviklings- og forskningsmiljø i form af workshops, papers og posters ved internationale konferencer og i form af artikler i fagtidsskrifter i ind- og udland. Senest har videncenteret været vært for et seminar om tegnsprogkorpus i København.

Ordbog over Dansk Tegnsprog

Ordbog over Dansk Tegnsprog, der varetager beskrivelsen af dansk tegnsprog, udgør i dag kernen af aktiviteterne på videncenteret. Forskningsmedarbejder Jette Hedegaard Kristoffersen er projektleder. Det daglige arbejde varetages af en redaktion, der udover projektlederen består af en cand. mag i russisk og datalingvistik samt en projektmedarbejder, der har dansk tegnsprog som modersmål og, som har været med til at udvikle tegnsprogstolkeuddannelsen i mange år. Disse medarbejdere udgør videncenterets personale.

Ordbog over Dansk Tegnsprog er udviklet og videreudvikles fortsat på CTsvidencenter. Ordbogen er en tosproget ordbog mellem dansk tegnsprog og dansk. Ordbogen er en gratis digital ordbog, som findes på www.tegnsprog.dk.

Redaktionsmedlemmerne er typisk beskæftiget med andre funktioner ved siden af ordbogsarbejdet. Fx. som seniorredaktør ved Dansk Sprog- og litteraturselskabs afdeling for digitale ordbøger og tekstkorpora og som underviser i tegnsprogslingvistik på tegnsprogstolkeuddannelsen. Redaktionens øvrige beskæftigelse har en stor grad af synergieffekt på ordbogsarbejdet.

Ordbog over Dansk Tegnsprog nyder stor anerkendelse i både tegnsprogslingvistiske og leksikografiske kredse verden over. Ordbogen danner således forbillede for lignende projekter på universiteter i Hamburg, Warszawa, New Zealand og fremhæves i internationale sammenhænge generelt som et eksempel til efterfølgelse. Redaktionen af Ordbog over Dansk Tegnsprog udveksler således regelmæssigt viden med ordbogsredaktioner i bl.a. New Zealand, Australien, Finland, Sverige, Norge, Holland, England, Polen og Tyskland.

Ordbog over Dansk Tegnsprog har både en bred referencegruppe med repræsentanter for forskellige brugergrupper og en smallere følgegruppe med repræsentanter fra Danske Døves Landsforbund, Danske Døves Ungdom, Foreningen af Danske Døvblinde og Høreforeningen.